

Resume

Tvář kostelů na Sokolovsku v letech 1945 - 1960

Bakalářská práce pod vedením PhDr. Petra Kubína Ph.D. o 191 579 znacích (včetně mezer a poznámek). Práce pojednává o zaniklých či chátrajících kostelech a náboženském životě v rozsahu Sokolovského vikariátu v letech 1945 – 1960.

V pohraničních oblastech po odsunu původního německého obyvatelstva, ale i z jiných důvodů, zanikla řada vesnic a samot. Někde zanikly zcela, někde po nich zůstaly němí svědci – kostely a někde dokonce došlo k revitalizaci obce, jen ten kostel už nikdy nikdo znovu nepostavil. Pohraniční oblasti mají také daleko vyšší počty obyvatel, kteří se nehlásí k žádné křesťanské církvi. Nelze ale říci, že to jsou lidé nevěřící. Naopak, jakoby místo po Bohu ve svém životě a ve svém srdci zaplňovali mnoha jinými vírami a bůžky. Je tato lokální náboženská vlačnost až úplný nezájem o náboženství důsledkem vývoje této oblasti v historii a výměnou zdejšího obyvatelstva nebo tkví příčina jinde?

Hledat odpověď na otázku, zda souvisí náboženský život s existencí či neexistencí kostelů, jsem se pokusila jednak přímou rekonstrukcí v terénu, dále studiem archivních pramenů, kterých není z období 50. a 60. let velké množství a samozřejmě také studiem odborné literatury.

Svou práci jsem rozdělila do následujících základních bloků. Jako téma k předporozumění skutečnostem jsem zařadila kapitolu vysvětlující pojem „Sudety“ a pojem „odsun“. K nahlédnutí do situace církve v tomto kraji jsem vypracovala krátké téma *Sokolovsko součástí plzeňské diecéze*. Již mnohem podrobněji (neboť si myslím, že to je prvotní příčina) se rozepisují v kapitole *Odsun*. A stěžejní částí celé práce je kapitola nazvaná *Ničení obcí a kostelů*. Většinu kostelů, kterými se ve své práci zabývám, jsem zařadila do následujících třech oblastí zapříčiňujících (mnohdy sekundárně – až po odsunu Němců) jejich úpadek či úplný zánik. Mezi příčiny rozhodně patřilo vytvoření Vojenského výcvikového prostoru Prameny a na druhé straně, podél hranic, vznik hraničního pásma. Do třetice se na vylidňování a zániku obcí podílela těžba nerostů a zvláště pak hnědého uhlí.

Můžeme shrnout, že na konci 2. sv. války bylo z Československa odsunuto asi 3 miliony sudetských Němců. V důsledku odsunu a politiky státu zaniklo asi 3 000 obcí,

částí obcí a samot. Přestože do pohraničí přišlo mnoho reemigrantů ze zahraničí, řada Slováků a Čechů z vnitrozemí, nikdy se ho již nepodařilo dosídlit tak jako před válkou. Přestože ti lidé přišli z krajů, kde praktikovali náboženský život, zde v jeho praxi nepokračovali. Vývojem politických událostí minulých 40 let je v ČR nízký počet kněží na množství existujících farností, ve kterých je zde v pohraničí často jen pár věřících. Za řešení volilo plzeňské biskupství sloučení několika dřívějších neobsazených farností či farností v supresi do jedné kmenové farnosti. Tím došlo k tomu, že je dnes na území Sokolovska stejný počet farností jako zde po válce bylo vikariátů. Ale tím nedošlo ke zmenšení počtu kostelů, které hrozí v nejbližších letech zřícením ani k nárůstu počtu věřících a už vůbec ne k nějaké proměně širší společnosti. Závěrem lze říci, že by nás neměli příliš trápit kostely, kteří stojí jako poslední mohykáni v liduprázdné krajině, ty by měly být starostí památkářů či krajů, ale měli by nás zajímat lidé, kteří ve své blízkosti nemají nejen žádný kostel, ale ani nikoho, kdo by jim mohl ukázat na jediného pravého Boha. V pohraničí došlo k hlubokému sociodemografickokulturnímu zásahu a následky šoku budou v tomto kraji asi ještě dlouho patrné. Myslím, že pro nás pro církve to je výzva, na kterou bychom neměli odpovídat pouhým uspěchaným servisem bohoslužeb ve všech kostelech, které nám ještě nepadají na hlavu. Pohraničí a pravděpodobně nejen to západočeské pro církve zůstane ještě na dlouhou dobu významným misijním územím.

V Praze 19. 4. 2006

Ing. Drahoslava Kubínová